

МОДЕЛЬНА ПРОГРАМА

«ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 7 – 9 КЛАСИ»

Галузь: мовно-літературна

для ЗСО (або класів/груп) з українською мовою навчання;

для ЗСО (або класів/груп) з мовами навчання корінного народу або національної меншини

(1,5 год. / тиждень)

Авторський колектив:

Снегірєва Валентина Василівна – Інститут педагогіки НАПН України, старший науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури, кандидат педагогічних наук (науковий керівник);

Бушакова Оксана Валеріївна – Ліцей №4 міста Могилєва-Подільського Могилів-Подільської міської ради Вінницької області, вчитель-методист;

Горобченко Ірина Вікторівна – Центр професійного розвитку педагогічних працівників відділу освіти Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області, директор, учитель-методист зарубіжної літератури;

Каєнко Олександр Васильович – Новоукраїнський ліцей “Лідер” Новоукраїнської міської ради Кіровоградської області, вчитель-методист, Заслужений вчитель України

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Модельна навчальна програма «Зарубіжна література» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти розроблена відповідно до Концепції Нової української школи (2016), Закону України «Про освіту» (2017), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 і реалізує засадничі освітні принципи цих державних документів. Вона продовжує МНП «Зарубіжна література» для 5-6 класів (авт. Богданець-Білокаленко Н. І., Снегірєва В.В., Фідкевич О. Л.) (2021).

Відповідно до державної освітньої політики в модельній програмі реалізовано такі підходи у викладанні зарубіжної літератури в основній школі:

особистісно-орієнтований підхід, що має на меті розкриття індивідуальності кожного учня через навчання як самостійну і значущу для нього діяльність. Пропонована модельна програма спрямовує вчителя-словесника на побудову такого педагогічного процесу вивчення зарубіжної літератури, який запускає би механізми розвитку та функціонування всебічно розвинутої особистості, людини з морально-етичними принципами, громадянина-патріота, інноватора, здатного цінувати світ і життя і покращувати їх;

компетентісно-діяльнісний підхід реалізується через ключові компетентності, наскрізні вміння, знання і ставлення, прописані в стандарті й конкретизовані в програмі як види навчальної діяльності на уроках зарубіжної літератури й очікувані предметні й метапредметні результати навчання;

соціокультурний підхід забезпечується шляхом залучення в процесі вивчення програмових творів знань історико-культурного і соціокультурного характеру, які допоможуть учням осмислювати й оцінювати художні твори як культурні явища, як особливий спосіб пізнання світу, життя, людей. У програмі відводиться значне місце для вивчення творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках із українською, що дає можливість школярам глибше засвоювати загальнолюдський зміст, національну своєрідність і цінність культур різних часів і народів, сприймати українську культуру як невід'ємну частину світової. Програмові твори розглядаються також у широкому контексті з медіатворами – кіно, анімацією, театром, образотворчим мистецтвом, музикою;

комунікативний підхід пронизує всі аспекти та етапи діяльності учнів на уроках зарубіжної літератури: у досвіді читання, слухання, обговорення художніх і медіатекстів, співпраці в парах і групах, творчої роботи на основі прочитаного в учнів послідовно розвивається вміння користуватися літературною мовою як інструментом висловлювання власних думок і почуттів, виховується потреба в осмисленні й критичній оцінці інформації. Основними принципами комунікативної методики вивчення літератури є принципи: мисленнево-мовленневої активності, індивідуалізації, функціональності, ситуативності та новизни.

Метою предмета «зарубіжна література» на етапі базового предметного навчання (7-9 класи) є засвоєння школярами духовних та художніх цінностей зарубіжної літератури, підтримка й розвиток в учнів та учениць інтересу до читання, виховання культури сприймання художньої літератури як мистецтва слова, формування умінь критично осмислювати художні тексти (медіатексти) та творчо використовувати їх для усної й писемної комунікації в різних життєвих ситуаціях.

Об'єктом навчання на уроках зарубіжної літератури є художній твір в його жанрово-родовій та історико-культурній специфіці. Осмислення твору відбувається в процесі системної діяльності школярів, як організованої вчителем, так і самостійної, спрямованої на розвиток навичок культури слухання, читання (вголос, мовчки, за ролями, аналітичного, вибіркового, коментованого тощо), спілкування, творчого й академічного письма.

Вивчення зарубіжної літератури в школі в контексті базової середньої освіти вирішує такі **освітні завдання**:

- формування ставлення до літератури як однієї з основних культурних цінностей народу (що відбиває його історію та менталітет) і людства (що містить загальнолюдські смисли);
- формування та розвиток уявлень про літературний твір як художній світ; як особливий спосіб пізнання життя;
- розвиток здатності сприймати, аналізувати, критично оцінювати та інтерпретувати художні (медіа) тексти, усвідомлювати картину світу, відображену в мистецьких творах, на рівні не тільки емоційного сприйняття, а й інтелектуального осмислення;
- засвоєння комунікативно-естетичних можливостей української мови на основі вивчення визначних творів зарубіжної літератури в кращих українських перекладах;
- розвиток через читання і вивчення класичної та сучасної зарубіжної літератури національно-культурної ідентичності учнів та учениць, формування їх громадянської позиції, уміння сприймати рідну культуру в контексті світової;
- виховання у читача культури формулювання власної думки, здатності аргументувати її та оформляти в усних та письмових висловлюваннях різних жанрів, брати участь в діалогах, дискусіях, грамотно й відповідально комунікувати українською (зокрема онлайн);
- виховання культури розуміння «чужої» позиції, а також толерантного ставлення до цінностей інших людей, культури інших епох і народів; розвиток здатності розуміти художні тексти й медіатексти, що відбивають різні етнокультурні традиції;
- виховання компетентного читача, слухача і комуніканта зі сформованим естетичним смаком; • усвідомлення значущості читання зарубіжної літератури для власного розвитку та самоосвіти;
- опанування загальнонавчальних умінь (формулювання мети діяльності, її планування, здійснення бібліографічного пошуку, вміння знаходити і обробляти необхідну інформацію з різних джерел, включаючи цифрові, працювати в складі колективу тощо).

Змістовий компонент курсу «Зарубіжна література» в 7-9 класах дібрано з урахуванням вікової психології підлітків, їхніх читацьких інтересів і особливостей сприйняття художнього тексту та структуровано на основі жанрового (7 кл.), поєднання історико-хронологічного та проблемно-тематичного принципів (8 – 9 кл.).

У доборі художніх текстів ураховано вікові психологічні особливості 12 – 15 річних підлітків, їхні запити та виклики з боку соціуму: поява значних суб'єктивних труднощів і переживань, пов'язаних зі стрімким психофізіологічним розвитком; потреба в спілкуванні та спільній діяльності з однолітками; формування моральних понять та переконань; прагнення до визнання у колі однолітків і незалежності від дорослих; зміни характеру та способу спілкування й соціальних взаємодій, пов'язані з цифровим середовищем.

Мотивація до читання – один з ключових чинників, які впливають на запам'ятовування та тривалість утримання інформації. Тому мотиваційні елементи наявні в усіх запропонованих для текстуального вивчення творах. Художні тексти читабельні, відповідають читацьким можливостям учнів, що полегшує сприйняття та декодування змісту.

Список творів обумовлений колом інтересів школярів та завданням збагачення їхнього життєвого й читацького досвіду надбанням кращих творів зарубіжного письменства. Він містить фольклор і художні твори, що порушують вічні проблеми добра і зла, любові і співчуття, гідності й людяності, прекрасного в природі та людському житті. В анотаціях до тем, що вивчаються, акцентується на актуальних для сучасного читача питаннях і пошуках, які дають можливість трактувати художній твір у контексті сьогодення. Анотації до творів укладено так, щоб учитель міг правильно визначити найбільш доцільну методику їх опрацювання. Крім змісту творів, анотації містять рубрики:

теорія літератури (ТЛ);

ключові компетентності (КК) – рубрика розкриває компетентнісний потенціал конкретного твору зарубіжної літератури чи розділу програми;

український контекст (УК) - рубрика вияскравлює українознавчий контекст програмових творів: зв'язки зарубіжних письменників з Україною, майстерність українських перекладачів, українські теми й мотиви у творах іншомовних авторів тощо;

твори у медіапросторі (ТМ) - висвітлює зв'язки творів зарубіжної літератури з іншими видами мистецтва та культурними явищами;

твори для додаткового читання.

Програмою значно оновлено традиційне для цього віку коло читання. Так, у 7 класі вперше пропонуються автобіографічні твори А. Маршалла «Я вмю стрибати через калюжі» та Дж. Даррелла «Моя сім'я та інші звірі», які спонукають дітей до розвитку емпатії, формують оптимістичний світогляд, уважне і дбайливе ставлення до природи, людей з обмеженими можливостями. Розширено перелік авторів і творів жанрів новели, історичної і детективної прози, фантастики і фентезі, запропоновано новий список ліричної поезії. Зокрема, учням запропоновано знайомство не лише з творами визнаного новеліста О. Генрі, а й інших майстрів цього жанру – Е. По, Гі де Мопассана та сучасного письменника Е. Керета, що розглядають вічні морально-етичні проблеми й загальнолюдські цінності. Такий підхід розширює знання учнів про розвиток світової новели, а підбір творів має яскраво виражену виховну спрямованість.

Історичні твори Дж. Тріза «Слідами змови» та Дж. Бойна «Хлопчик у смугастій піжамі» розповідають школярам про їхніх ровесників у періоди складних випробувань людства, навчають гуманності й милосердя. Таку ж бібліотерапевтичну спрямованість мають книги Л. Турюн «Лише хмари танцюють з зірками» та К. Патерсон «Міст у Терабітію». Важливо, що авторки, проводячи героїв книг через низку життєвих труднощів, змальовують оптимістичний фінал.

Осучаснено перелік детективів: для вивчення запропоновано не лише твори А. Конан Дойла, а й А.Крісті, що демонструє рівні гендерні можливості митців у розвитку цього жанру. Знайомство з поезіями Ш. Петефі, Е. Дікінсон, Р. Тагора, Х. Хіменеса репрезентує різні літературні напрями й стилі, дає дітям можливість не лише відчутти красу поетичного слова, а й побачити досконалість природи очима митців різних країн світу та відчутти оригінальність індивідуального авторського світобачення.

Фантастична література дозволяє підліткам відволіктися від проблем і конфліктів зовнішнього світу, зануритися у чарівний світ книги, який розсуне рамки реальності. Фентезі дозволяє дитині максимально відчутти свою важливість. Добір нових для шкільної програми науково-фантастичних творів А. Азімова, Р. Шеклі, М. Мейер спонукають учнів та учениць до роздумів про сучасну проблему стосунків людини й штучного інтелекту, тоді як фентезі А. Сапковського «Відьмак» порушує вічну тему боротьби зі злом. Водночас фантастична і фентезійна література допомагає у несподіваному ракурсі представити сучасні проблеми людства і спробувати відшукати шляхи до їх вирішення.

У 8 класі скорочено перелік творів для вивчення, що обумовлено прагненням наблизити навчальну програму до вікових потреб і можливостей підлітків. Так, у розділі «Час у пошуку героя», доволі актуальному для сьогодення, об'єднано кращі зразки античного та середньовічного героїчних епосів, що знайомлять школярів з подвигами Ахілла й Гектора, Одиссея, Енея, Сігурда, Роланда - еталонних героїв свого часу. З літературою Середньовіччя школярі продовжать знайомитись і в розділі «Зі

«Сходу світло», до якого, крім традиційних для шкільної програми творів Лі Бо, Ду Фу, О. Хайяма, уведено поему Ш. Руставелі «Витязь в тигровій шкурі», що має на меті дати уявлення про довершений зразок грузинської літератури, формувати ідеал справжньої дружби. Література доби Відродження традиційно представлена сонетами Ф.Петрарки та В.Шекспіра, які демонструють трансформацію уявлень про ідеал жінки, та трагедією «Ромео і Джульєтта», яка порушує тему кохання, що долає ворожнечу й розбрат. Роман М. де Сервантеса «Дон Кіхот» подано в розділі «Конфлікт мрії і реальності», оскільки тема конфлікту ідеалізму й прагматизму, мрії та реальності звучить і в шедеврї класицизму – комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич». Сучасна література у 8 класі представлена творами Р. Баха, У. Старка, Т. Пратчетта, Е.-Е. Шмітта, Н. Геймана (на вибір), що має на меті ознайомити учнів / учениць із кращими зразками мистецтва слова зарубіжних письменників ХХ – початку ХХІ століття. Зокрема, твори в жанрі фентезі Т. Пратчетта «Право на чари», «Ерік» і Н. Геймана «Небудь-де» стимулюють не лише уяву учнів та учениць, а й розвивають важливі життєві компетенції; формують творчі навички, необхідні для успішного самовираження; допомагають виробити механізми контролю сильних емоцій і навчають розумно маневрувати, прокладаючи власну життєву дорогу.

У 9 класі продовжується вивчення творів зарубіжної літератури на основі історико-хронологічного підходу. Літературу Просвітництва представлено творами Д.Дефо та Вольтера. Роман «Життя та незвичайні і дивовижні пригоди Робінзона Крузо», що ґрунтується на реальних подіях і з точки зору свого часу був підручником з основ цивілізації, спонукає набувати різних знань та умінь, які допоможуть в боротьбі за життя, вчить толерантному ставленню до людей різних рас. Повість «Простак» акцентує увагу на критичному мисленні, що формує вміння протистояти маніпуляції свідомістю.

Тему критичного осмислення дійсності продовжують твори літератури романтизму. Казка Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес», зокрема, ще й порушує актуальну у наш час проблему академічної доброчесності. Поезії Дж.Байрона дають яскравий приклад активної життєвої позиції людини, а читання поеми «Мазепа» спонукатиме школярів до вивчення історії рідної країни.

З огляду на вимоги часу змінено для вивчення перелік поезій Г.Гейне («Аж серце стисне, як згадаю...»). Вірш «Білі глянцеві манжети...» запропоновано для зіставлення з поезією Дж.Байрона «Хотів би жити знов у горах...». Новела П.Меріме «Матео Фальконе» може стати предметом компаративного аналізу з повістю М. Гоголя «Тарас Бульба», яку вивчають на уроках української літератури.

Знайомство з літературою реалізму передбачає читання творів О.де Бальзака, Ч.Діккенса, Гі де Мопассана. Тему «влади золота» розглянуто на прикладі повістей О.Де Бальзака «Гобсек» або «Батько Горіо» (остання ще й піднімає проблему

стосунків батьків та дітей, актуальну у будь-який час). Роман Ч.Діккенса «Пригоди Олівера Твіста» змальовує картини жахливої соціальної несправедливості, якій змушений протистояти головний персонаж, акцентує увагу на самовихованні особистості. Новела Гі де Мопассана «Сімонів батько» дає школярам можливість осягнути жорстокість дитячого булінгу.

П'єса Б.Шоу «Пігмаліон», що порушує проблеми саморозвитку, відповідальності за свої дії, необхідності знання літературної мови, може слугувати поштовхом до дискусії дев'ятикласників про пошуки людиною свого місця в суспільстві, професійну орієнтацію.

Запропоновані для вивчення твори сучасної літератури знайомлять школярів з новими жанрами (антиробінзонада, антиутопія, епістолярний роман тощо), які в своїй основі продовжують і розвивають традиції класичної літератури. Так, роман Б.Кауфман “Вгору сходами, що ведуть униз” зображає актуальні для підлітків проблеми шкільного життя, містить роздуми про шкільну освіту та її перспективи. Твір дає можливість викликати підлітків на розмову про те, що їх хвилює в нашому сьогоденні. Властиві підліткам цікавість до мінливого світу, здатність вірити у мрію, жага до пригод та розширення обріїв пізнання переростають у прагнення зануритися в духовне, зламати стереотипи мислення, поведінки, формують потребу якісно нового, незвичного погляду на світ. Саме це зумовило появу у програмі для 9 класу творів Дж. Толкіна “Листок пана Дрібнички” і Річарда Метісона “Натисніть на кнопку”, “Тест”. Принципи, на які спирається фентезі і наукова фантастика (інтертекстуальність, одивнення, відновлення та переосмислення міфічних архетипів), допомагають здобувачам освіти сконструювати картину світу, яка служить полем для розв’язання питань, актуальних як на рівні окремої особистості, так і на рівні соціуму. А сформована на уроці позиція щодо життя і смерті, проблеми “переходу” та вартісності людини як особистості підсилить позицію учнів / учениць у боротьбі з явищами типу “Синього кита”.

Діяльнісний компонент МНП розроблено згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН України від 1 квітня 2022 р. № 289), в яких зазначено вимоги до результатів навчання, зокрема з предметів та інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі:

1. Сприймає усну інформацію на слух / аудіювання
2. Усно взаємодіє та висловлюється/ говоріння
3. Сприймає письмові тексти / читання
4. Письмово взаємодіє та висловлюється / письмо

Відповідну нумерацію за видами діяльності та її запланованими результатами проставлено в колонках (розділах програми) «Види навчальної діяльності» та «Очікувані результати навчання».

На етапі базового предметного навчання зарубіжної літератури продовжується робота з формування та розвитку ключових компетентностей, вагоме місце серед яких відведено читацькій компетентності. Учні оволодіватимуть читанням як засобом здійснення своїх подальших планів: продовження освіти та самоосвіти, усвідомленого планування свого актуального та перспективного кола читання, у тому числі читання для дозвілля, підготовки до профільної освіти.

Учні отримують можливість:

- розширити коло читання та розвинути навички осмисленого, рефлексивного й виразного читання;
- оволодіти різними видами читання: ознайомчим, переглядовим, пошуковим та вибіркоким; комунікативним читанням вголос і мовчки; навчальним та самостійним читанням тощо;
- освоїти основні стратегії читання художніх та інших текстів і набути здатності обирати стратегію читання відповідно до конкретного завдання.

У сфері розвитку особистісних результатів пріоритетна увага приділяється формуванню:

- 1) основ громадянської ідентичності особистості (включаючи когнітивний, емоційно-ціннісний та поведінковий компоненти);
- 2) основ соціальних компетенцій (включаючи ціннісно-сміслові установки та моральні норми, досвід соціальних та міжособистісних взаємин);
- 3) готовності та здатності до переходу до самоосвіти на основі навчально-пізнавальної мотивації, у тому числі готовності до вибору напряму профільної освіти.

Зокрема, здатності до вибору напряму профільної освіти сприяють: цілеспрямоване формування інтересу до знань і видів діяльності з мовно-літературної освітньої галузі, педагогічна підтримка допитливості та вибірконості інтересів; розвиток практичного досвіду створення і редагування мовленнєвих продуктів (есе, літературних етюдів, виступів, презентацій, коментарів тощо), реалізація рівневого підходу у пред'явленні навчальних завдань та диференціації вимог до результатів навчання і в рекомендаціях до оцінювання – у прикінцевій частині програми – на основі диференціації змісту перевірочних завдань та / або критеріїв оцінювання досягнень учнів / учениць, формування навичок взаємо- та самооцінювання, рефлексії.

Чільне місце в діяльній частині МНП (“Види навчальної діяльності”) відведено розвитку комунікативної компетентності, що формується на уроках зарубіжної літератури опосередковано, через художні й медіатвори, з яких школярі отримують інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії в них у вигляді словесних і візуальних форм. У процесі читання тексту та навчального діалогу на етапі його обговорення розвивається досвід комунікації як здатність учнів до спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності: ставити і розв’язувати комунікативні задачі; визначати цілі комунікації, оцінювати ситуацію, враховувати наміри й способи комунікації, бути готовим до змін власної мовленнєвої поведінки. При цьому провідними у вивченні художніх творів є проблемно-комунікативний метод та інтерактивні методи навчання літератури. Програма рекомендує активне використання таких технологій як техніка постановки запитань та пошук відповідей на них, робота у великих та малих групах; презентація та захист проєктів, рольові ігри, дискусії, кейс-технології тощо. Запропоновані програмою види навчальної діяльності дають змогу учням оволодіти такими компонентами комунікативної компетентності, як: прогнозування і програмування комунікативної ситуації; знання й ерудиція; засоби спілкування (вербальні та невербальні); управління комунікативною ситуацією; комунікативна культура (загальна та національна); орієнтація на соціального партнера; мовленнєва компетенція.

Загалом у розробленій МНП максимально охоплено усі обов’язкові результати мовно-літературної освітньої галузі за базовий предметний цикл: читання, слухання, аудіювання, аналіз, інтерпретація, усна та письмова взаємодія, дослідження індивідуального мовлення; їх конкретизовано у відповідній колонці табличного варіанту програми.

Навчальний матеріал модельної програми розроблено відповідно до рекомендованого Типовою освітньою програмою навчального часу (наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»). Розподіл годин на вивчення розділів і тем учитель планує самостійно. Заклад загальної середньої освіти має право змінювати кількість навчальних годин на вивчення предмета «Зарубіжна література» у 7 – 9 класах у межах заданого Типовою освітньою програмою діапазону навчального навантаження, водночас забезпечуючи умови досягнення результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено цією модельною навчальною програмою.

Орієнтуючись на запропоновану модельну навчальну програму, заклад загальної середньої освіти також може розробляти навчальні програми предметів та інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом базової середньої освіти та/або модельною навчальною програмою. Ці навчальні програми мають бути затверджені педагогічною радою закладу загальної середньої освіти.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

8 клас

1,5 год/тиждень - 53 год. на рік

РМ - 4 год., ПЧ - 4 год., КР - 6 год., текстуальне вивчення – 37 год

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) створює конспект (тези) почутого, використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо; передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення, структуруючи інформацію;</p> <p>(2) зіставляє та відбирає інформацію, здобуту з різних джерел; готує повідомлення за завданням учителя або підручника, презентує його в класі; використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору;</p>	<p>Вступ</p> <p>Література як засіб художнього освоєння дійсності з найдавніших часів до наших днів, як вираження світу почуттів, переживань та уявлень людей.</p> <p>ТЛ Поняття про літературну епоху.</p> <p>КК</p> <ul style="list-style-type: none">● Вільне володіння державною мовою : сприймання інформаційних та художніх текстів, розуміння, перетворення, аналіз, інтерпретація та оцінювання інформації● Математична компетентність : перетворення інформації з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема) для вирішення комунікативних завдань	<p>(1) Аудіювання, занотовування, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо).</p> <p>(2) Усне повідомлення з презентацією.</p> <p>(3) Читання у різний спосіб; аналіз і коментування текстів (медіатекстів).</p> <p>(4) Груповий або індивідуальний проєкт - створення статті Вікіпедії про літературну епоху</p>

<p>(3) читає у різний спосіб, коментує тексти і медіатексти;</p> <p>(4) створює власний літературознавчий продукт</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Інформаційно-комунікаційна компетентність використання сучасних цифрових технологій для розширення читацького досвіду та кола читацьких інтересів 	
<p>Час у пошуку героя</p> <p>Ідеал чоловіка в античному та середньовічному героїчних епосах</p>		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) окреслює тематику і проблематику художнього тексту, медіатексту для подальшої інтерпретації; наводить приклади з художнього тексту, медіатексту щодо вміння / невміння керувати емоціями та коментує їх;</p> <p>(2) знаходить та самостійно опрацьовує науково-популярну інформацію з теми з використанням довідникових джерел; створює презентацію та обговорює художній текст (медіатекст) відповідно до завдання вчителя чи підручника;</p>	<p>Гомер (IX-VIII ст. до н.е.) «Іліада». Бій Ахілла з Гектором (із пісні 22) Міфологічна основа “Іліади”. “Гомерівське питання”. Загальне уявлення про сюжет поеми. Драматизм поєдинку Ахілла з Гектором. Мужність троянца перед лицем невблаганної смерті. Жорстокість Ахілла до ворога. Антивоєнний пафос твору. «Одіссея». Одісей у кіклопа Поліфема (Із пісні 9). Міфологічна основа “Одіссеї”. Загальне уявлення про сюжет твору. Розповідь Одіссея про випробування на острові кіклопів. Уславлення мужності й</p>	<p>(1) Аудіювання текстів героїчних епосів і науково-популярної інформації, формулювання запитань для уточнення змісту та окремих деталей. Наведення прикладів з художніх текстів (медіатекстів) щодо вміння / невміння керувати емоціями та їх коментування</p> <p>(2) Самостійний пошук релевантної історико-культурної інформації та перевірка повноти зображуваних ситуацій і деталей (з допомогою словниково-довідникової літератури та інтернет-мережі). Презентація та обговорення прочитаного літературного твору в</p>

<p>(3) читає художні та науково-популярні тексти у різний спосіб (відповідно до завдання); визначає та пояснює специфіку текстів героїчних епосів; комунікує за текстом прочитаного, долучаючи знання давньогрецької та середньовічної культури, український культурний контекст, медіатексти; пояснює та порівнює мовні засоби в перекладах епічних творів;</p> <p>(4) трансформує (з допомогою вчителя) прочитаний текст у власних висловлюваннях (перифразовує цитати, використовує фразеологізми тощо); використовує цифрові технології для розширення читацького досвіду та пошуку інформації</p>	<p>хитрості царя Ітаки. Зображення побуту і звичаїв давніх греків.</p> <p>Вергілій (70-19 р.р. до н.е.). «Енеїда». Троянський кінь та загибель Лаокоонта і його синів (Із пісні 2). Міфологічна основа та історія написання “Енеїди”. Загальне уявлення про сюжет поеми. Розповідь Енея про троянського коня та загибель Лаокоонта та його синів. Змалювання жорстокої правди війни, безсилля людини перед волею богів.</p> <p>«Старша Едда». Промови Фафніра “Старша Едда” як збірка скандинавських міфів. Поєдинок Сігурда і Фафніра. Сміливість і винахідливість воїна в бою. Дракон Фафнір - жадібний охоронець золота, що несе загибель. Розплата коваля Регіна за зраду та інтриганство.</p> <p>«Пісня про Роланда». Смерть Роланда</p>	<p>різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду.</p> <p>(3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркоче, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів. Визначення специфіки складників структури текстів героїчних епосів. Завдання на порівняння засобів мовної виразності в перекладах кількох творів героїчних епосів.</p> <p>(4) Самостійний добір та використання деяких способів творчого експериментування із текстом (з допомогою вчителя), зважаючи на власні потреби і мету та усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту (написання фанфіків, різних за розмірами й часовими рамками). Завдання на перифразування цитат з літературних творів у власних текстах.</p>
--	--	--

Історична основа “Пісні про Роланда”.
Загальне уявлення про сюжет твору.
Втілення в образі Роланда ідеалу лицаря
- сміливого патріота, вірного васала
короля, захисника християнської віри.
Зображення лицарського кодексу честі у
творі.

ТЛ Квазіісторизм, епічна поема,
гекзаметр. Пафос в художньому творі
(поглиблення знань).

КК

- Вільне володіння державною мовою:
засвоєння фразеологізмів античного
походження ахіллесова п'ята, яблуко
розбрату, троянський кінь, дари
данайців.

- Володіння іноземними мовами:
переклад власних імен лицарського
меча Дюрандаля та рога Оліфанта.

- Культурна компетентність: залучення
до різних видів мистецької творчості;
поглиблення знань про культуру давніх
греків та середньовічних лицарів.

- Громадянські та соціальні компетентності: повага до людської гідності, вміння діяти в складних ситуаціях.

- Природнича компетентність: поглиблення знань про анатомію людини (ахіллове сухожилля) та свійських тварин (кози та вівці кіклопа); робота з картою (Мала Азія, м.Троя, Греція, о.Ітака, Скандинавія, Франція, Іспанія, Ронсевальська ущелина).

УК

- Мандрівний поет Гомер та українські кобзарі як символи поетичної творчості.

- Національний історико-археологічний заповідник «Ольвія» (м.Ольвія), Тендрівська коса (Тендра, Ахіллів Дром) та о.Зміїний (о.Левка) - давні місця культу Ахілла.

- Творче наслідування “Енеїди” Вергілія Іваном Котляревським.

- Сігурд і Микита Кожум’яка як образи воїнів-змієборців в національних літературах.

● Роланд та Ілля Муромець Києво-Печерський - захисники батьківщини та християнства, герої національних епосів.

● Античні сюжети в українському живописі (Антон Лосенко “Прощання Гектора з Андромахою” (1773) тощо)

Твори у медіапросторі

● Художній фільм “Троянська війна” (La Guerra di Troia), реж. Джорджо Ферроні (Італія, 1961).

● Художній фільм “Троя” (Troy), реж. Вольфганг Петерсен (США, 2004).

● Художній фільм “Одіссея” (The Odyssey), реж. Андрій Кончаловський (Великобританія, Італія, Німеччина, США, Туреччина, ПАР, 1997).

● Анімаційний фільм “Знищення Трої і пригоди Одіссея” (Destruction of Troy and Adventures of Odysseus), реж. Валентас Ашкінс (США, 1998).

● Художній фільм “Легенда про Енея” (La Leggenda di Enea), реж. Джорджо Вентуріні (Італія, 1962).

	<ul style="list-style-type: none"> ● Цикл опер «Перстень Нібелунга» (Der Ring des Nibelungen) Ріхарда Вагнера (1848-1874). ● Художній фільм “Перстень Нібелунгів” (Ring of the Nibelungs), реж. Улі Едель (Німеччина, Великобританія, Італія, ПАР, 2004). ● Художній фільм “Пісня про Роланда” (La chanson de Roland), реж. Франк Касанті (Франція, 1978). <p>Твори для додаткового читання</p> <p>Міфи троянського циклу</p> <p>Естонський героїчний епос “Калевіпоег”</p> <p>“Роман про Трістана та Ізольду” (за реконструкцією Жозефа Бедьє, окремі розділи)</p> <p>Джон Роналд Руел Толкін “Володар перснів” (окремі розділи)</p>	
<p>Зі Сходу світло</p> <p>Загальнолюдські цінності в середньовічній поезії Сходу</p>		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) відповідає на запитання за змістом почутого художнього тексту,</p>	<p>Лі Бо (701-762) “Печаль на яшмовому ганку” , “На самоті сиджу у горах Цзінтяншань” , “По той бік кордону”</p>	<p>(1) Слухання та обговорення емоційно-ціннісного впливу ліричних творів на читача.</p>

<p>акцентуючи увагу на художніх деталях; обговорює ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок текстів із певною епохою, країною і культурою;</p> <p>(2) порівнює різні поетичні переклади, коментує емоційний вплив їх на читачів; передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння поетичного тексту, структуруючи інформацію;</p> <p>(3) виявляє і коментує засоби художньої виразності в поезіях; зіставляє поетичні образи з власним сприйняттям природи та життєвих цінностей; виразно читає вибрані поезії напам'ять;</p> <p>(4) добирає інформацію з інтернет-джерел; створює власні тексти на основі поезій і співзвучних їм мистецьких творів</p>	<p>(VI), “Запитання і відповіді в горах” , “Думи тихої ночі” (2-3 вірші за вибором учителя)</p> <p>Єдність людини і довкілля у ліриці Лі Бо, символічність пейзажу. Провідні настрої поезій, глибина поетичних асоціацій.</p> <p>Ду Фу (712-770) “Пісня про хліб і шовк” , “При місяці згадую брата” , “Весняної ночі радію дощу” , “Папуга” (2 вірші за вибором учителя)</p> <p>Вплив реального життя на поезію Ду Фу. Засудження війни, оспівування мирної праці, сум за далекою батьківщиною - основні мотиви його лірики.</p> <p>КК</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій: Китай на карті світу; поглиблення знань про гірські породи (яшму). • Культурна компетентність: відомості про винаходи Давнього Китаю (папір, 	<p>(2) Порівняння різних перекладів віршів.</p> <p>Ілюстрування змісту поезії та своїх вражень світлинами, малюнками, музикою, використання інтернет-джерел, представлення та пояснення свого вибору.</p> <p>(3) Різні види читання (аналітичне, вибіркове, повне, пошукове, мелодекламація, сюжетне вдумливе, критичне, творче, спрямоване або ін.)</p> <p>Проведення паралелей між змальованими поетичними образами та власним сприйняттям природи і життя; дослідження засобів художньої виразності та їхнього впливу на емоційне сприймання поезії.</p> <p>Вивчення поезій напам'ять.</p> <p>(4) Створення віршомалюнків, інсоларе на основі поезій й творів східного живопису, музики (з використанням</p>
---	--	---

	<p>компас, порцеляну, порох, шовк тощо), ієрогліфи, даосизм та конфуціанство. Біблійні мотиви у “Пісні про хліб і шовк”, етнографічні особливості життєвого устрою китайців.</p> <p>УК</p> <ul style="list-style-type: none"> • Образи китайських поетів у п'єсі українського письменника Олега Лишеги “Друже Лі Бо, брате Ду Фу” (2010). <p>Омар Хайям (1048-1131). Рубаї (5-6 віршів за вибором учителя) Рубаї Хайяма як результат життєвих роздумів і спостережень, їх філософський зміст.</p> <p>ТЛ Поняття про рубаї. Поглиблення знань про засоби художньої виразності.</p> <p>Напам'ять: Омар Хайям. 3 рубаї на вибір учня</p> <p>КК</p> <ul style="list-style-type: none"> • Культурна компетентність: відомості про наукові праці Омара Хайяма. • 	інформаційних джерел інтернет-мережі).
--	--	--

Навчання впродовж життя: прагнення самовдосконалення впродовж життя.

УК

- Рубаї Омара Хайяма в українських перекладах (Агатангел Кримський “Пальмове гілля”, 1902; “Перські лірики”, 1916 тощо).

Шота Руставелі (1172-1216) “Витязь у тигровій шкурі” (розділ “Про те як Автанділ шукав Таріела”)

Загальне уявлення про сюжет твору. Мужність, кохання, справжня дружба і готовність прийти на допомогу - провідні мотиви поеми. Специфіка образів. Національний колорит у творі.

ТЛ Поняття про епічну поему. Засоби художньої виразності (збагачення знань).

КК

- Громадянські та соціальні компетентності: почуття обов’язку, вірність слову, дружба і

взаємодопомога; обстоювання
особистісних цінностей.

- Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій: Грузія на карті світу.

- Культурна компетентність: етнографічні особливості життєвого устрою грузинів, національний характер.

УК Шота Руставелі й Україна.

Твори у медіапросторі

- Скульптурний парк Шота Руставелі в Києві (2007).

- Серія ілюстрацій Григорія Гавриленка до поеми (1965).

Твори для додаткового читання

Твори Лі Бо, Ду Фу, Ван Вєя (за вибором вчителя)

Оповідки про Ходжу Насреддіна
Рудакі. Бейти, рубаї

Що водить сонце і світила

Ідеал жінки в літературі доби Відродження

<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) коментує інформацію, сприйняту з одного чи кількох джерел; виявляє важливі деталі художнього тексту, медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого;</p> <p>(2) обговорює та оцінює форми італійського та англійського сонетів; бере участь у діалозі за змістом прочитаного; виявляє авторське та висловлює власне ставлення до подій і героїв; дискутує щодо порушених у творах проблем та їх значення у житті;</p> <p>(3) читає у різний спосіб художні та науково-популярні тексти; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, аналізує їх вчинки та висловлювання; проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності;</p>	<p>Франческо Петрарка (1304-1374). Сонети 61, 162 (один за вибором учителя)</p> <p>Кохання до донни Лаури - провідна тема сонетів Петрарки. Образи ліричного героя і його коханої. Шляхетність і щирість почуттів.</p> <p>ТЛ Поняття про сонет і його різновиди. Італійський сонет. Ліричний герой.</p> <p>Вільям Шекспір (1564-1616). Сонет 130. «Ромео і Джульєтта»</p> <p>Сонети Шекспіра - відображення внутрішнього світу людини доби Ренесансу. Своєрідність поглядів автора на кохання і красу людини.</p> <p>Оспівування у трагедії “Ромео і Джульєтта” чистого і щирого почуття, що перемагає ворожнечу і розбрат. Образи Ромео і Джульєтти, їх динаміка. Гуманістичне звучання твору. “Світлий трагізм” фіналу. Причини популярності твору.</p>	<p>(1) Слухання і коментування художніх творів та уривків із них.</p> <p>(2) Обговорення художньої форми (сонети), сюжету, героїв, вчинків та подій (трагедія), а також художніх особливостей творів із наведенням прикладів відповідно до поставлених запитань, зокрема – щодо виявлення авторського ставлення до героїв.</p> <p>Дискусія щодо моральних проблем, порушених у художніх творах, та їхнього значення для власного життя.</p> <p>(3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів.</p> <p>Аналіз вчинків та поведінки персонажів, вичитування відповідних цитат.</p> <p>Складання плану розгорнутої характеристики героя художнього твору.</p>
---	--	--

<p>(4) створює та презентує тексти (медіатексти) різних типів, стилів і жанрів за завданням учителя або підручника; взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (медіатекстів); усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту</p>	<p>ТЛ Поглиблення поняття про сонет. Англійський сонет. Трагедія як жанр драми. “Вічний образ”.</p> <p>Напам’ять: В.Шекспір. Сонет 130</p> <p>КК</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Природнича компетентність: Італія та Великобританія на карті світу. ● Культурна компетентність: відомості про добу Відродження, видатних митців цієї епохи. ● Громадянські та соціальні компетентності: згубні наслідки непримиренної ворожнечі родин. ● Здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами: зіставлення підрядника і поетичного перекладу сонета. ● Математична компетентність: структура італійського та шекспірівського сонета. <p>УК</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Львівська міська легенда про Паоло Мікеліні та Пелагею Красовську. 	<p>Висловлення власної думки щодо порушених у творі моральних проблем. Зіставлення зображених ситуацій з власним або відомим життєвим досвідом.</p> <p>(4) Перегляд, обговорення і зіставлення кінофільмів за літературними текстами. Створення коміксу / театральної сценки або радіовистави за фрагментами або мотивами опрацьованого твору</p>
---	--	---

● Розвиток жанру сонета в українській літературі (поезії Лесі Українки, Івана Франка, Миколи Зерова, Максима Рильського, Дмитра Павличка).

Твори у медіапросторі

● Художній фільм “Ромео і Джульєтта” (Giulietta e Romeo), реж. Ренато Кастеллані (Італія, Великобританія, 1954

● Художній фільм “Ромео і Джульєтта” (Romeo and Juliet), реж. Франко Дзефіреллі (Великобританія, Італія, 1968).

● Художній фільм “Ромео і Джульєтта” (Romeo and Juliet), реж. Карло Карлеї (Великобританія, Італія, США, 2013).

● Телефільм-опера “Ромео і Джульєтта” (Roméo et Juliette) - екранізація однойменної опери Шарля Гуно; реж. Барбара Вілліс Світ (Канада, Франція, США, Великобританія, 2002).

● Художній фільм “Листи до Джульєтти” (Letters to Juliet), реж. Гері Вінік (США, 2010)

	<ul style="list-style-type: none"> • Образи Ромео та Джульєтти в живописі. • Дім Джульєтти (Casa di Giulietta) у Вероні. <p>Твори для додаткового читання Данте Аліг'єрі Сонет 11 Сучасна зарубіжна поезія (2-3 твори на вибір учителя)</p>	
<p>Конфлікт мрії і реальності. Лицарі і блазні в класичній літературі</p>		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) коментує власні почуття під час слухання тексту (перегляду медіатексту) і враження від почутого; аналізує вплив художніх засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту; коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу медіатексту;</p> <p>(2) формулює передбачення щодо розвитку сюжету; виявляє та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем з</p>	<p>Мігель де Сервантес Сааведра (1547-1616). «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі» (розділи 1, 8, 22) Творча історія роману «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі». Загальне уявлення про сюжет твору. Дон Кіхот як мрійник-ідеаліст у протиставленні з прагматиком Санчо Пансою. Філософський сенс роману. ТЛ Лицарський роман, пародія. “Вічний образ” (збагачення знань). КК</p>	<p>(1) Прослуховування (перегляд) фрагментів медіатекстів за виучуваними художніми творами та їх обговорення. Віртуальна екскурсія Іспанією Сервантеса і Кальдерона/ Францією Мольєра.</p> <p>(2) Формулювання передбачень щодо розвитку сюжету. Дискусія щодо моральних та соціальних проблем, порушених у художніх творах. Аналіз гумористичних та сатиричних сцен у творах.</p>

<p>урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту; аналізує гумористичні та сатиричні сцени у творах та їх роль для розкриття авторського ставлення; розпізнає в художньому тексті ознаки авторського стилю; комунікує з дотриманням культури мовлення та норм мовленнєвого етикету;</p> <p>(3) читає у різний спосіб, перетворює, аналізує, інтерпретує та оцінює інформацію; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, оцінює їх вчинки та висловлювання; формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних текстів; обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Вільне володіння державною мовою: засвоєння фразеологізму бій з вітряками. ● Володіння іноземними мовами: переклад і тлумачення імен персонажів (Дон Кіхот, Санчо Панса, Дульсінея, Росинант) як засобів комічного в романі. ● Природнича компетентність: Іспанія на карті світу. ● Культурна компетентність: поняття про іспанство (іспанський світ). <p>УК</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мігель де Сервантес Сааведра і Україна. ● Майк Йогансен про родинні зв'язки з Сервантесом “Автобіографія” (1 розділ). ● Іван Франко - перший перекладач роману “Дон Кіхот” українською (1892). <p>Твори у медіапросторі</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Художній фільм “Дон Кіхот і Санчо Панса” (Don Chisciotte e Sancho Panza), реж Джованні Грімальді (Італія, 1969). 	<p>(3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів; постановка запитань до прочитаного.</p> <p>Складання плану розгорнутої характеристики героїв.</p> <p>Формулювання висновків щодо змісту виучуваних творів та обґрунтування його актуальності викликам сучасності в контексті загальнолюдських цінностей.</p> <p>Робота з цитатним матеріалом.</p> <p>(4) Завдання на розвиток медіаграмотності (розпізнавання видів маніпуляції у творах)</p> <p>Створення медіатексту за власним вибором на основі прочитаних творів</p>
---	--	--

<p>(4) творчо опрацьовує прочитаний художній текст, передає його в іншому культурно-історичному контексті; на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт; самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● «Чоловік з Ла-Манчі» (Man of La Mancha), реж. Артур Хіллер (Франція, Італія, 1972). ● Серіал “Житіє Дон Кіхота і Санчо” (ცხოვრება დონ ჯოხობის და სახელობა), реж. Резо Чхеїдзе (Грузія, 1988). ● Художній фільм “Дон Кіхот” (Don Quixote), реж. Пітер Сйтс (США, 2000). ● Образ Дон Кіхота в живописі та графіці. ● Опера “Дон Кіхот” (Don Quichotte) Жюля Массне (Франція, 1909-1910). ● Пісня “Дон Кіхот” (слова Євген Гуцало, музика Дмитро Гуцало) <p>Педро Кальдерон (1600-1681) “Ті, що були веселістю й красою” або “Ці ризики світла (в пільмі іскор піна)” Філософська глибина сонетів Кальдерона. Погляд автора наплинність часу та скороминущість людського життя. Відповідність творів естетиці бароко.</p>	
---	---	--

ТЛ Бароко в літературі. Поглиблення знань про сонет.

УК Українське (козацьке) бароко.

І. Франко “Іван Вишенський”.

Мольєр (Жан Батіст Поклен) (1622-1673) «Міщанин-шляхтич»

Творча історія комедії “Міщанин-шляхтич”, новаторство Мольєра-драматурга. Проблематика і сюжет, система образів твору. Комічна манія пана Журдена, що їй протистоять пані Журден і Клеонт. Образи дворян у творі, їх специфіка. Виховне значення п’єси.

ТЛ Класицизм як літературний напрям. Комедія, сатира.

КК

- Підприємливість та фінансова грамотність: контроль за виконанням боргових зобов’язань.

- Громадянські та соціальні компетентності: критична оцінка освіти, моди, стилю життя й упереджень.

	<p>УК</p> <ul style="list-style-type: none"> ● П'єса Мольєра “Міщанин-шляхтич” на українській сцені. ● Комедія Івана Карпенка-Карого “Мартин Боруля” як творче наслідування п'єси Мольєра “Міщанин-шляхтич”. <p>Твори у медіапросторі Художній фільм “Міщанин-шляхтич” (Le Bourgeois gentilhomme), реж. Крістіан де Шалонж (Франція, 2009).</p> <p>Твори для додаткового читання Педро Кальдерон “Життя - це сон” Лопе де Вега “Собака на сні” Артур Конан Дойл “Загублений світ</p>	
<p>Піднятися над буденністю Духовні пошуки сучасної людини (3 твори на вибір вчителя)</p>		
<p>Учень / учениця: (1) трансформує прослухану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу;</p>	<p>Річард Бах (нар. 1936). “Чайка Джонатан Лівінгстон” Поетизація польоту як символу і необхідної умови людського життя. Конфлікт високої мрії і буденності, його</p>	<p>(1) Обговорення прослуханих текстів (зокрема онлайн). Тестові завдання із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів.</p>

<p>стиль тощо відповідно до задуму висловлювання; виявляє важливі деталі художнього тексту, медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого; створює у цифровому середовищі допис або коментар для обговорення особистих і соціально важливих проблем, порушених у художньому тексті (медіатексті); комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови; використовує інтернет-ресурси для виконання завдань за прослуханим текстом;</p> <p>(2) обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи; презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду робить аргументовані висновки щодо тексту, доречно цитуючи відповідні фрагменти</p>	<p>причини. Образи Джонатана, Саллівана, Флетчера. Алегоричність твору, його притчевий характер.</p> <p>ТЛ Поглиблення поняття про притчу та її місце в літературі.</p> <p>УК Пісні українського гурту “Мотор’ролла” - “Джонатан Лівінгстон” (альбом «Забави патріотів», 1996) та «Джонатан Лівінгстон № 2» (альбом «Тиск», 1999).</p> <p>Ілюстрації Владислава Єрка.</p> <p>Ульф Старк (1944-2017). “Маленька книжка про любов”</p> <p>Погляд автора на проблеми і радощі в житті підлітка. Хлопчик Фред, його сповнений подіями і переживаннями внутрішній світ. Провідні мотиви твору, його антивоєнне спрямування.</p> <p>Террі Пратчетт (1948-2015) “Право на чари” або “Ерік”</p>	<p>(2) Усне висловлювання щодо власних вражень від обговорюваних епізодів художніх творів та особистого ставлення до персонажів, формулювання власних висновків щодо творів.</p> <p>(3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів та постановка запитань до прочитаного.</p> <p>Робота з цитатним матеріалом. Постановка проблемних запитань, пов’язаних із вирішенням життєвих ситуацій героїв художніх творів. Перегляд екранізацій (епізодів) виучуваних творів та обговорення їх (зокрема онлайн).</p> <p>(4) Складання і презентація переліку творів для самостійного читання в контексті тематики</p>
---	---	--

<p>(3) читає (виразно, коментовано, оглядово, вибірково тощо) художні твори та науково-популярні тексти; вичитує потрібні цитати; формулює запитання для обговорення прочитаного; аналізує екранізації або їх фрагменти, зіставляє їх з художніми творами; створює на основі цього дописи або коментарі та розміщує їх у соцмережах; оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності;</p> <p>(4) використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення: складає і презентує перелік творів для самостійного читання в контексті тематики програмового розділу; готує індивідуальний або бере участь у груповому навчальному проекті; використовує ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі</p>	<p>Дискосвіт Террі Пратчетта - авторська модель Всесвіту, де казка поєдналась з реальністю.</p> <p>Гендерна рівність як провідний мотив повісті “Право на чари”. Ескарина Ковальчук, її боротьба за своє право стати чарівницею.</p> <p>Здійснення бажань і його небезпеки (роман “Ерік”). Демонолог-початківець Ерік Турслі та чарівник-невдаха Ринсвінд, їх пригоди. Зв’язок із творами класичної та сучасної літератури.</p> <p>ТЛ Збагачення поняття про фентезі: гумористична фентезі.</p> <p>КК</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Навчання впродовж життя: руйнування власних комунікативних бар’єрів, усвідомлення та подолання стереотипів. ● Інформаційно-комунікаційна компетентність: розпізнавання маніпулятивних технологій та протистояння їм. 	<p>програмного розділу, користуючись онлайн-ресурсами.</p> <p>Навчальний індивідуальний або груповий проєкт.</p>
--	---	--

● **Інноваційність:** ефективно використання різні комунікативних стратегій для розв’язання життєво важливих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності.

УК Повне видання серії “Дискосвіт” українською мовою у “Видавництві Старого Лева” (з 2017 року).

Ерік-Емануель Шмітт (нар. 1960).
“Оскар і Рожева пані”

Філософія життя і смерті у творі. Роздуми автора про Бога. Образ десятирічного Оскара, котрий в складній ситуації знаходить сенс буття. Рожева пані як виразник ідей автора. Трагізм оповіді в поєднанні з виправданим оптимізмом. Значення фіналу.

ТЛ Роман (збагачення знань): епістолярний роман.

КК

- Інформаційно-комунікаційна компетентність: уміння розрізняти емоції інших людей в процесі комунікації, виявляти емпатію, обстоювати особистісні цінності.
- Культурна компетентність: біблійні мотиви у творах “Оскар і Рожева пані”, “Чайка Джонатан Лівінгстон”.
- Інноваційність: здатність мобілізувати власні ресурси для розвитку ідеї.
- Навчання впродовж життя: прагнення самовдосконалення.

УК Твір “Оскар і Рожева пані” на сценах українських театрів.

Ніл Гейман (нар. 1960). “Небудь-де”
Міське фентезі як різновид фантастичної літератури. Долішній Лондон і його мешканці. Образ Річарда Мейг'ю, його еволюція. Перегук твору з “Алісою у Дивокраї”.

ТЛ Поглиблення поняття про фентезі: міське фентезі.

КК

- Навчання впродовж життя: руйнування власних комунікативних бар'єрів, усвідомлення та подолання стереотипів.
- Інформаційно-комунікаційна компетентність: розпізнавання маніпулятивних технологій та протистояння їм.
- Інноваційність: ефективне використання різних комунікативних стратегій для розв'язання життєво важливих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності.

Твори у медіапросторі

- Кінофільм “Чайка Джонатан Лівінгстон” (Jonathan Livingston Seagull), реж. Голл Бартлетт (США, 1973).
- Художній фільм “Оскар і Рожева пані” (Oscar et la dame rose), реж. Ерік-Емануель Шмітт (Бельгія, Франція, Канада, 2009).

● Телевізійний міні-серіал «Небудь-де» (Neverwhere), реж. Дьюї Хемпфрі (Великобританія, 1996).

Твори для додаткового читання

Ніл Гейман “Сім сестер”, “Кароліна”

Корнелія Функе “Чорнильне серце”

Лорі Голс Андерсон “Говори”

Марцін Щегельський “Ковчег часу”

Карлос Руїс Сафон “Володар туману”

Підсумки

Рефлексія навчальної діяльності